

Негулевський Ігор Петрович

Трансформація політичного лідерства в сучасній Україні: соціокультурні чинники

УДК 323.39:316.46:316.75](477)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-2.14>

Негулевський Ігор Петрович
аспірант кафедри парламентаризму та політичного менеджменту
Національної академії державного управління при Президенті України
вул. Антона Цедіка, 20,
Київ, Україна

У статті аналізуються соціокультурні чинники трансформації політичного лідерства в сучасній Україні, до яких зараховано сукупність норм, цінностей та стратегій поведінки політичних лідерів.

Уточнено поняття політичного лідерства як способу формування політичного простору, в якому лідерство є пріоритетною якістю особистості керівника, посада якого зарахована до політичної в органах публічної влади. Розмежовано поняття політичного й етичного політичного лідерства за способами формування політичного простору, відповідно, ліберально-демократичного та демократичного на засадах суспільної довіри.

З'ясовано, що політичне лідерство відіграє одну з ключових ролей у формуванні політичного простору в державі, яке включає формування політичної платформи, соціального партнерства, функціональних обов'язків та, в якому лідерство визнається пріоритетним у діяльності політичного керівника.

Визначено, що політичний простір у сучасній Україні знаходиться в незавершеному – транзитивному стані, а політична система не здатна працювати в режимі підвищеної ефективності. Охарактеризовано процеси трансформації політичного лідерства в сучасних демократіях, які пов'язані з перетворенням політичного простору шляхом системного переходу від ідеократичного та харизматичного типу лідерства до етичного, який, на відміну від інших, характеризується морально-етичною поведінкою, повагою до демократичних цінностей, здатністю до захисту прав і гідності іншої людини.

Запропоновано шляхи соціокультурної трансформації політичного лідерства в Україні: чітке обґрунтування ідеології у програмах політичних партій; визначення в чинному законодавстві функціональних обов'язків керівників, які посідають політичні посади в органах публічної влади; визнання соціального партнерства однією з базових цінностей політичних лідерів.

Метою дослідження є характеристика соціокультурних чинників трансформації політичного лідерства (норми, цінності, стратегія поведінки) в сучасній Україні, які спрямовані на демократичні зміни політичної системи та визнання етичного лідерства пріоритетною здатністю осіб, які обіймають політичні посади в органах публічної влади.

Результати аналізу можуть бути використані в роботі органів публічної влади України та її політичних інститутів – Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Офісу Президента України, політичних партій.

Ключові слова: політичне лідерство, політичний простір, трансформація політичного лідерства, соціокультурні чинники трансформації.

Вступ. Нині сучасна Україна знаходиться в стані демократичного транзиту і тому має низку викликів, кожен з яких є історичним за масштабами та значенням для майбутньої долі держави. Це – розвиток політичного простору, поява політичних партій із різними ідеологіями, становлення регіональних та місцевих політичних лідерів, адаптація пропорційної виборчої системи до українських реалій тощо. Беззаперечно, адекватна відповідь на ці виклики характеризує успішність не лише реформування публічного управління, а й модернізацію всього українського суспільства. Серед цих викликів значне місце посідає політичне лідерство, яке більшість науковців розглядає як основу демократичного транзиту Української держави. Тому вивчення, систематизація й аналіз теоретичного і прикладного наукового доробку у сфері соціокультурної трансформації політичного лідерства як способу формування політичного простору, є досить актуальним питанням. Адже саме в період системних змін, реформування й модернізації держави, особливого значення набуває наяв-

ність лідерських якостей і здатностей у тих, хто здійснює політичне управління.

Особливе значення набуває визнання українським суспільством і державою пріоритетності європейських цінностей, що призводить до необхідності формування і розвитку іншого типу політичного лідерства – етичного, яке характеризується повагою до етичних переконань і цінностей, гідності і прав інших людей.

Мета та завдання. Метою дослідження є характеристика соціокультурних чинників трансформації політичного лідерства (норми, цінності, стратегія поведінки) в сучасній Україні, які спрямовані на демократичні зміни політичної системи та визнання етичного лідерства пріоритетною здатністю політичних керівників органів публічної влади.

Основними завданнями дослідження є уточнення базових понять, визначення соціального партнерства однією з базових цінностей політичних лідерів, обґрунтування необхідності вдосконалення чинного законодавства України у сфері політичного лідерства, визначення соціокультурних

чинників її трансформації в демократичному політичному просторі.

Методи дослідження. Формування узагальнених уявлень про політичне лідерство як спосіб формування політичного простору, в якому лідерство визнається пріоритетною здатністю особистості керівника, посада якого зарахована до політичної в органах публічної влади, забезпечено шляхом застосування комплексу методів дослідження: метод теоретичного аналізу – для уточнення базових понять; метод системного аналізу – для розгляду політичного простору в державі через його складники – політичну платформу, соціальне партнерство, функціональність обов'язків; метод моделювання – для встановлення соціокультурних чинників трансформації політичного лідерства, таких як стратегія поведінки, цінність, норма та соціокультурних чинників формування етичного політичного лідерства – відповідальна поведінки, демократичні цінності, стандарти (норми).

Результати. Аналізуючи наукові джерела з питань парламентаризму та політичного менеджменту [1; 4; 6], уточнюємо, що *політичне лідерство* є складним соціокультурним явищем, яке базується на авторитеті й репутації політичного лідера і характеризує його імідж у державі та суспільстві, впливає на встановлення відносини між суспільством (народними масами) і владою. При цьому діяльність політичного лідера залежить від його особистих якостей і здібностей, на відміну від політичного лідерства, яке залежить від ситуації, в якій ці якості і здібності проявляються. Тому ми визначаємо, що політичне лідерство залежить від внутрішніх і зовнішніх чинників впливу політичних лідерів на політичний простір.

Однією зі складових частин політичного простору є *політична платформа*, під якою розуміють політичну позицію партії, яка виражається сукупністю принципів ідеологічних положень, визначень, які спираються на відповідну концептуальну теорію або соціально-політичне вчення. На її основі формуються політичні програми та певна ідеологія. Саме вона визначає стратегію поведінки лідера політичної партії, яка є «основою його політичної культури і характеризується духовно-ідеологічною сферою (політична свідомість і політична ідеологія) та спадково-рефлекторними реакціями, звичками й навичками» [2, с. 72].

Політична поведінка залежить від політичної свідомості та політичної ідеології, які є її базовими компонентами, а стратегія політичної поведінки залежить від вибору її типу:

- імпульсивного, що характеризується емоційною неврівноваженістю, низьким рівнем самоконтролю, підвищеною агресивністю, спонтанними бажаннями, низьким рівнем зацікавленості оточуючими;

- нормативного, що характеризується впорядкованістю, стійкістю, стабільністю соціальної взаємодії;

- відповідального, що характеризується особистісною зрілістю, спроможністю усвідомлено і вільно приймати власні рішення, схильністю до інтересів інших людей і суспільства, здатністю до саморегуляції, дотримання соціальних норм і законів.

Наші спостереження за діяльністю політичних лідерів держави за часи незалежності України дає підстави стверджувати про переважно імпульсивний характер їх політичної поведінки. Однак, як свідчать результати досліджень вітчизняних науковців, стратегія поведінки лідерів політичних партій в Україні є відповідальною [3]. Тобто бажання політичних лідерів і реальність не збігаються. У демократичних державах збігаються. Як стверджують дослідники, за формування відповідальної поведінки парламентарів у демократичних державах відповідають політичні партії, які є «охоронцями етичних норм» [3, с. 3–4]. Саме вони першими перевіряють і відбирають політичних кандидатів і діють як «етичні фільтри». Саме вони підтримують лише тих кандидатів, які поведуться відповідно до високих етичних стандартів.

Ми звернули увагу, що в країнах розвинутої демократії, наприклад, Австрії, Великобританії, Нідерландів, Польщі, США, Угорщини, Франції, діють чіткі норми регулювання службової поведінки депутатів: «діють повноваження головуючого як відповідального за порядок; встановлюються правила поведінки депутатів на пленарному засіданні; визначаються санкції недопущення до засідання за порушення правил службової поведінки» [3, с. 3–4].

Тобто правила поведінки депутатів у багатьох парламентах світу регулюються різними правовими актами, моральними кодексами, окремими правилами етики. Порушення правил службової поведінки не лише впливає на імідж окремого депутата, але й створює негативний імідж парламенту загалом, що негативно позначається на ефективності всього законодавчого процесу.

Тому важливим завданням для українського парламенту, на наш погляд, є формування нових політичних традицій, які є усталеними нормами політичної поведінки, політичних цінностей, ідей, звичаїв і передаються від покоління до покоління, адже в традиціях концентруються ті елементи політичного досвіду, які об'єктивно відповідають інтересам і цілям суспільства, визнаються ним і закріплюються як нормативні настанови. Змінюються вони або поступово (в процесі довготривалого суспільного розвитку), або швидко (в періоди докорінних суспільних перетворень, коли на зміну усталеним приходять інші ідеї і цінності) [2].

Тому нині визнання українським суспільством і державою пріоритетності європейських цінностей призводить до необхідності формування і розвитку нового типу політичного лідерства, відмінного від того, що існує впродовж багатьох років, яким було

ідеократичне та харизматичне лідерство. Новий тип політичного лідерства (*етичне лідерство*) пов'язують із повагою до етичних переконань і цінностей, гідності і прав інших людей. Такий тип лідерства, на відміну від інших типів, характеризується більшою відкритістю і підзвітністю (транспарентністю) політичних лідерів – керівників політичних партій, уряду, парламенту, діяльність яких оцінюється, як правило, на загальнонаціональних та місцевих виборах. У більшості громадян цей вибір ґрунтується на їхній буденній свідомості, у політичних експертів – на політичній та теоретичній свідомості, яка базується на доказовій базі, якою виступають, зокрема, міжнародні індекси, що визначають трансформацію політичного лідерства в сучасній Україні. Серед них – індекси демократичного розвитку, соціально орієнтованого партнерства, морально-етичних норм поведінки.

Ми розглянули динаміку змін деяких із них (індексів демократії, сприйняття корупції, інновацій) і встановили, що вони суттєво не змінилися за останні роки, що свідчить про повільну соціокультурну трансформацію політичного лідерства в нашій державі. Так, за індексом демократії Україна у 2007 р. посідала 67 місце, у 2020 – 79 (зі 167 країн світу), за індексом сприйняття корупції, відповідно, 134 місце зі 180 країн у списку (2003 р.) та 117 місце (2020 р.); за глобальним індексом інновацій, відповідно 47 місце зі 129 країн у списку (2019 р.) та 45 місце у 2020 р.

Такі повільні зміни, на наш погляд, зумовлені інерцією мислення політичних лідерів – вихідців із пострадянського періоду, які не мають достатнього досвіду розбудови демократичного суспільства, а також «специфікою перехідного періоду від соціалістичного до ринкового способу управління та низьким рівнем політичної культури лідерів політичних партій і держави» [5, с. 68–75]. При цьому, як зазначають науковці, у більш освіченого покоління молоді спостерігається «постматеріальний» компонент цінностей, що відповідає рівню економічно розвинених країн Європи [7]. Це пояснює, на нашу думку, вибір українського суспільства на останніх парламентських і президентських виборах, пов'язаний із молоддю нашої держави, якій довірили своє майбутнє майже 75% виборців, яка є достатньо освіченою, прагматично мислячою – такою, що прагне розбудувати демократію в державі, соціальне партнерство та управління якістю.

Покоління, народжене в часи незалежності, більше схильється до демократичних нематеріальних цінностей, ніж попередні покоління, в яких переважають цінності матеріальні. Це дає надію на те, що політичне лідерство трансформується в загальнонаціональну цінність в Україні і, як результат, сприятиме забезпеченню завершення системних реформ у державі.

Тому розвиток ціннісної орієнтації на засадах ідеологій *демократичного спрямування* ми визначаємо одним із соціокультурних чинників трансформації політичного лідерства в Україні.

Нині така трансформація відбувається на структурному рівні і зумовлена системними змінами у структурі політичного простору держави, зокрема у сфері зміни способу формування політичної платформи політичних партій – від абстрактних та напіваабстрактних партійних програм до чітких, прозорих, зрозумілих кожному члену партії і пересічним громадянам.

Така трансформація політичного лідерства супроводжується постійними змінами законодавства про політичну партію в Україні. У процесі здійсненого нами аналізу чинного закону України «Про політичні партії в Україні» з'ясовано, що, починаючи з 2001 року, до нього 26 разів вносилися зміни. Більшість із них пов'язані з посиленням уваги у чинному законі до статутної діяльності політичних партій. Статут політичної партії визнається базовим у вирішенні практично всіх питань їх життєдіяльності і, головне, затверджує програму партії, яка може бути змінена лише разом із ним (ст. 10). Ним також встановлюються повноваження політичної партії, її обласних, міських, районних організацій та первинних осередків, порядок здійснення внутрішньопартійного фінансового аудиту, порядок прийняття рішення про обрання керівника, визначення кількісного та персонального складу керівних та контрольно-ревізійних органів обласної, міської, районної організації, первинного осередку політичної партії або іншого структурного утворення (ст. 8).

Однак, незважаючи на зазначені статті Закону України «Про політичні партії в Україні», у чинному законі, які є прогресивними, все ще залишається не визначеним поняття «лідер», не сформовані вимоги до лідера політичної партії, не визначена процедура внесення змін до програми політичної партії. У зв'язку з цим пропонуємо законодавчо врегулювати ці питання і розглянути сутність поняття «політичне лідерство» як спосіб формування політичного простору, що ґрунтується на визнанні демократичних цінностей, морально-етичній поведінці та управлінні якістю, які суттєво впливають на інститути держави і суспільства, забезпечуючи їх реформування й модернізацію.

Вважаємо, що наближення політичних платформ різних політичних партій сприятиме формуванню відповідальної політичної поведінки кожного члена партії, на відміну від тієї поведінки, що існує нині в українському парламенті. У процесі нашого дослідження з'ясовано, що відповідальну політичну поведінку, на думку респондентів (публічні службовці – слухачі Національної академії державного управління при Президентові України, лютий-квітень, 2021 року), не демонструє

практично жодна з парламентських партій Верховної Ради України IX скликання. На нашій запитання: «Чи приймають парламентські політичні партії Верховної Ради України IX скликання закони самостійно?» більшість респондентів відповіли «ні» (77,33%). На питання «Чи контроль за виконанням власно прийнятих законів є для парламентських політичних партій їх цінністю?» також лунала відповідь «ні» (84,7%). Натомість партію «Слуга народу» назвали як таку, що демонструє нормативну поведінку (55,23%) і лише інколи – відповідальну (12,5%); інші політичні партії демонструють імпульсивну поведінку (73,4%) і лише інколи – нормативну (11,6%). Це свідчить про більшість у парламенті України політичних партій харизматичного типу і харизматичного лідерства, на відміну від партій етичного лідерства.

Перехід від харизматичного лідерства до етичного можливий, на нашу думку, за умов посилення соціального партнерства та чіткого (нормативного) визначення функціональних обов'язків політичних лідерів.

Тому наступним соціокультурним чинником трансформації політичного лідерства ми визначаємо *розвиток соціальної взаємодії* в діяльності політичних інституцій, яка стає їх новою цінністю і сприяє формуванню довіри суспільства до політичних інститутів влади, основними детермінантами якої є прозорість, відкритість, зворотність зв'язку, перспективність взаємодії, довгостроковість відносин, раціональність, доцільність, вигідність відносин, емоційність зв'язку.

Вважаємо, що індекс соціальної взаємодії має бути врахований у процесі проведення різного розу соціологічних досліджень щодо встановлення довіри до політичних інститутів держави. Це сприятиме більш чіткому визначенню функцій політичних лідерів, рівня розвитку громадянської та соціальної активності, спільних цінностей і досягнення активної громадянської участі у справах держави та суспільства, встановленню норм, що ґрунтуються на засадах міжнародних стандартів якості і потребують відмови політичних лідерів від авторитарного стилю управління та переходу до демократичного.

Тенденція до посилення позицій соціальної взаємодії політичних партій і політичних лідерів зумовлена, зокрема, використанням міжнародних стандартів якості, які передбачають:

- формування нових традицій у діяльності політичних інституцій (політичних партій, парламенту, уряду), таких як систематичне оприлюднення позитивного досвіду соціальної взаємодії;
- унормування прозорості системи винагород за результати соціальної взаємодії;
- руйнування старих правил і норм соціальної взаємодії як усередині політичної інституцій, так і назовні, які ґрунтуються на домовленостях

та встановленні нових, що ґрунтуються на юридичних угодах;

- запровадження системного моніторингу потреб та інтересів членів політичних інститутів і суспільства загалом;

- встановлення норм етичної відповідальної поведінки політичних лідерів у процесі соціальної взаємодії.

Важливим соціокультурним чинником трансформації політичного лідерства є утвердження функціональних обов'язків політичних лідерів, які забезпечуватимуть рівень довіри суспільства до політичних інститутів влади, основними детермінантами якої є прозорість, відкритість, зворотність зв'язку, перспективність взаємодії, довгостроковість відносин, раціональність, доцільність, вигідність відносин, емоційність зв'язку.

Вважаємо, що у визнанні політичних лідерів громадяни/виборці мають враховувати не лише показники розвитку демократії в державі та соціальної взаємодії в суспільстві, а й індекси:

- соціального розвитку, за яким Україна, наприклад, у 2017 р. посідала 64 сходинку серед 128 країн, увійшовши до групи країн із соціальним розвитком, вищим за середній (індикатори: доступ до вищої освіти, толерантність, якість навколишнього середовища);

- соціального капіталу, який є ресурсом для формування та поширення нових, більш ефективних інститутів, наприклад, такими інститутами стають нові «мережеві» політичні партії, інші громадянські об'єднання в Інтернеті тощо;

- соціальної згуртованості та примирення, який включає такі індикатори, як дружні стосунки з сусідами, соціальна ізоляція та відкритість до різних груп суспільства.

Врахування зазначених індексів сприятиме зміні в нормах діяльності політичних лідерів. Вони змінюватимуться від ситуативних до стандартних, що ґрунтуються на засадах міжнародних стандартів якості.

Висновки. Зазначимо, що у сучасних умовах розвитку України як незалежної, демократичної, соціальної держави важливими є соціокультурні чинники трансформації політичного лідерства: чітке визначення ідеології політичних партій у партійних програмах, функціональних обов'язків політичних лідерів у чинному законодавстві, визнання соціального партнерства цінністю політичних лідерів.

Важливим є розмежування понять «політичне лідерство» та «етичне політичне лідерство», сутність чого полягає в різних способах формування політичного простору – шляхом набуття громадсько-політичного визнання у державі та суспільстві (політичне лідерство) та соціально орієнтованого партнерства в державі і досягнення високого рівня довіри у суспільстві (етичне лідерство).

Уточнено, що політичне лідерство є складним соціокультурним явищем, яке базується на авторитеті й репутації політичного лідера і характеризує його імідж у державі та суспільстві, впливає на встановлення відносин між суспільством і владою. Етичне політичне лідерство пов'язують із повагою до етичних переконань і цінностей, гідності і прав інших людей, воно характеризується більшою відкритістю і підзвітністю (транспарентністю) політичних лідерів, довірою до них.

Пріоритетним у діяльності етичних політичних лідерів стають процеси перетворення складників політичного простору, таких як політична платформа, соціальне партнерство та функціональні обов'язки на засадах демократії, в результаті чого відбуваються якісні зміни у стратегіях їхньої поведінки, цінностях та нормах діяльності, зокрема: в поведінці політичних лідерів – від ситуативної до відповідальної, в цінностях, які об'єднують громадян у політичних партіях – від пострадянських до демократичних, які мають чітко структуровані і функціональні статутні документи, в нормах діяльності – від ситуативних до стандартних, що ґрунтуються на засадах міжнародних стандартів якості.

Перспективами подальших досліджень порушеної у статті проблематики можуть стати наукові розвідки щодо обґрунтування політичного лідерства як основи демократичного розвитку держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гошовська В.А. Парламентаризм : підручник / В.А. Гошовська [та ін.]. Київ : НАДУ, 2016. 672 с.
2. Даниленко Л.І. Політична поведінка державних службовців: ціннісно-мотиваційний аспект. *Вісник НАДУ*. 2015. № 4. С. 71–76.
3. Когут А., Савчук О. Етичне та правове регулювання поведінки парламентарів: міжнародний досвід та пропозиції для України (Policy Paper). URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28800.pdf>, С. 3-4
4. Парламентаризм та парламентська діяльність : словник-довідник / уклад. В.А. Гошовська та ін.; за заг. ред. д. політ.н., проф. В.А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2012. 228 с.
5. Пахарев А. Політичне лідерство в умовах трансформації пострадянських владних режимів. *Політичний менеджмент*. 2011. № 5. С. 68–75. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/paharev_politychne.pdf

6. Політичне лідерство : навч. посіб. / за заг. ред. В.А. Гошовської, Л.А. Пашко. Київ : НАДУ, 2013. 300 с.

7. Тенденції структурної трансформації українського суспільства в контексті глобалізації та європейської інтеграції. URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/newsfiles/tema_zvit_2015.pdf

REFERENCES:

1. Hoshovska V.A. et al (Edited by Hoshovska V.A.) (2019), *Parliamentaryzm: 2-he vyd., dopov. y rozshyr* [Parliamentarism: 2nd edition, supplemented and expanded], Press NADU, Kyiv, 2019. 704 p. [in Ukrainian]
2. Danylenko L.I. (2015), *Politychna povedinka derzhavnykh sluzhbovtziv: tsinnisno-motyvatyiniy aspekt*. [Political behavior of civil servants: value-motivational aspect], *Visnyk NADU* [Bulletin of NAPA],. Vol. 4, pp. 71–76. URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21CO M=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vnaduppu_2015_4_13.pdf [in Ukrainian]
3. Kohut A. and Savchuk O. *Etychne ta pravove rehuliuвання povedinky parlamentariv: mizhnarodnyi dosvid ta propozytsii dlia Ukrainy* [Ethical and legal regulation of parliamentarians' behavior: international experience and proposals for Ukraine] (Policy Paper). [in Ukrainian]. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28800.pdf>
4. Edited by Hoshovska V.A. et al (2012), *Parliamentaryzm ta parlamentska diialnist* [Parliamentaryism and parliamentary activity], Dictionary-reference book, Press NADU, Kyiv, 228 p. [in Ukrainian]
5. Pakhariev A. (2011), *Politychne liderstvo v umovakh transformatsii postradianskykh vladnykh rezhyziv* [Political leadership in the conditions of transformation of post-Soviet regimes] *Politychny menedzhmen* [Political management], Vol. 5, pp. 68–75. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/paharev_politychne.pdf [in Ukrainian]
6. Hoshovska V.A. (Edited by Hoshovska V.A., Pashko L.A.) (2013), *Politychne liderstvo* [Political leadership], Press NADU, Kyiv, 344 p. [in Ukrainian]
7. *Tendentsii strukturalnoy transformatsii ukrainskoho suspilstva v konteksti hlobalizatsii ta yevropeiskoi intehratsii* [Trends in the structural transformation of Ukrainian society in the context of globalization and European integration]. URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/newsfiles/tema_zvit_2015.pdf [in Ukrainian]

Transformation of political leadership in modern Ukraine: socio-cultural factors

Nehulevskiy Ihor Petrovych

Postgraduate Student
at the Department of Parliamentarism
and Political Management
National Academy for Public
Administration under the President
of Ukraine
Antona Tsedika str., 20,
Kyiv, Ukraine

The article analyzes the socio-cultural factors of transformation of political leadership in modern Ukraine, which include a set of norms, values and behavioral strategies of political leaders.

Defined the concept of political leadership as a means of forming a political space is defined, in which leadership is a priority quality of the personality of a leader, whose position is attributed to political in public authorities. defined the concept of political and ethical political leadership in the ways of forming the political space, respectively – liberal-democratic and democratic on the basis of public trust.

It was found that political leadership plays an important role in shaping the political space in the state, which includes the formation of a political platform, social partnership, functional responsibilities and in which leadership is recognized as a priority in the activities of a political leader.

It is determined that the political space in modern Ukraine is in an incomplete - transitive state, and the political system is not able to work in a mode of increased efficiency. Characterized the processes of transformation of political leadership in modern democracies, which are associated with the transformation of political space through a systematic transition from ideocratic and charismatic type of leadership to ethical, which, unlike others, is characterized by moral and ethical behavior, respect for democratic values, ability to protect rights and the dignity of another person.

Ways of socio-cultural transformation of political leadership in Ukraine are proposed, such as: clear substantiation of ideology in the program of political parties; definition in the current legislation of functional accomplices of the heads who define political positions in public authorities; recognition of social partnership as one of the basic values of political leaders.

The aim of the study is to characterize the socio-cultural factors of transformation of political leadership (norms, values, strategy of behavior) in modern Ukraine, aimed at democratic changes in the political system and the recognition of moral leadership as a priority ability of persons holding political positions in public authorities.

The results of the analysis can be used in the work of public authorities of Ukraine and its political institutions – the Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the Office of the President of Ukraine, political parties.

Key words: political leadership, political space, transformation of political leadership, socio-cultural factors of transformation.